

SERIA II

ĆWICZENIE 2_3

Temat ćwiczenia: Pomiary rezystancji metodą bezpośrednią i pośrednią.

Wiadomości do powtórzenia:

1. Sposoby pomiaru rezystancji.

Rezystancję można zmierzyć metodą bezpośrednią, za pomocą omomierza lub mostków rezystancyjnych oraz metodą pośrednią (techniczną), amperomierzem i woltomierzem

2. Rezystancja amperomierza, rezystancja woltomierza, rezystancja graniczna.

$$R_{gr} = \sqrt{R_A \cdot R_V} \quad \text{- rezystancja graniczna}$$

R_A – rezystancja wewnętrzna amperomierza, niewielka ($R_A \approx 0$)

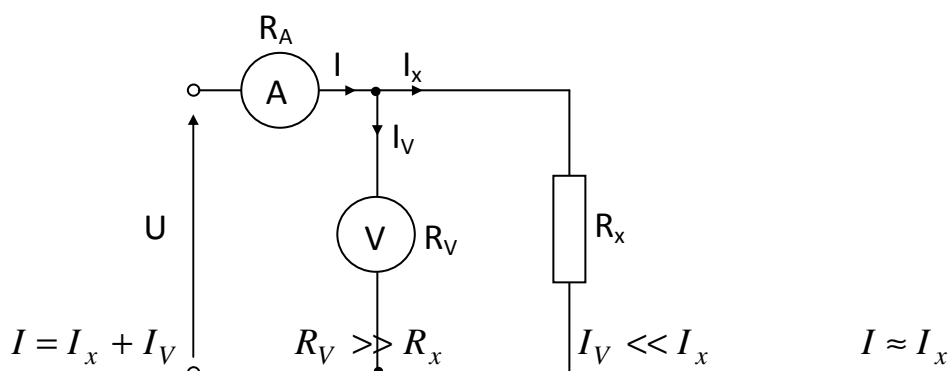
R_V – rezystancja wewnętrzna woltomierza, bardzo duża ($R_V \approx \infty$)

3. Układy pomiarowe przy pomiarze pośrednim:

a). układ dokładnie mierzonego napięcia.

b). układ dokładnie mierzonego prądu.

Ad a). Układ dokładnie mierzonego napięcia stosowany jest przy pomiarach małych rezystancji ($R_x < R_{gr}$).

Wartość rezystancji mierzonej jest wyznaczana na podstawie wskazań obu mierników:

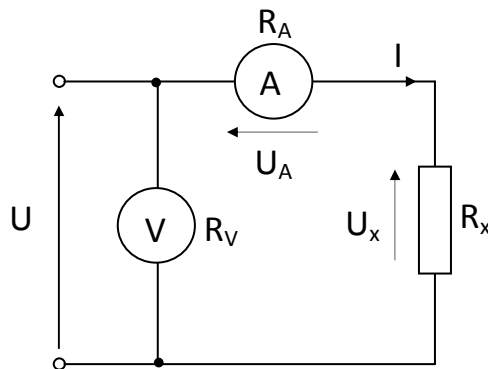
$$R_x = \frac{U}{I}$$

Pomiar jest obarczony błędem metody pomiarowej. Nie zależy od użytych przyrządów lecz metody pomiarowej. Błąd obliczany jest na podstawie wzoru:

$$\delta_R = \frac{1}{1 + \frac{R_V}{R_x}} \cdot 100\%$$

Błąd ten można zmniejszyć przez zastosowanie woltomierza o możliwie dużej rezystancji wewnętrznej.

Ad b). Układ dokładnie mierzonego prądu stosowany jest przy pomiarach dużych rezystancji ($R_x > R_{gr}$).

$$U = U_A + U_x \quad R_A \ll R_x \quad U_A \ll U_x \quad U \approx U_x$$

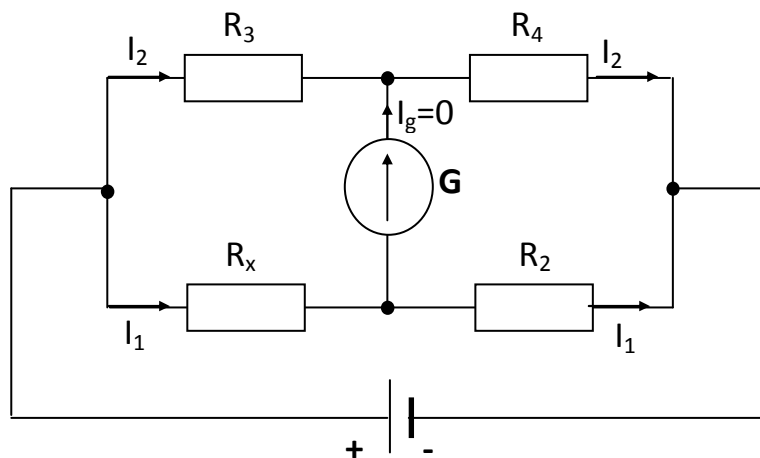
Pomiar jest obarczony błędem metody pomiarowej. Nie zależy od użytych przyrządów lecz metody pomiarowej. Błąd obliczany jest na podstawie wzoru:

$$\delta_R = \frac{R_A}{R_x} \cdot 100\%$$

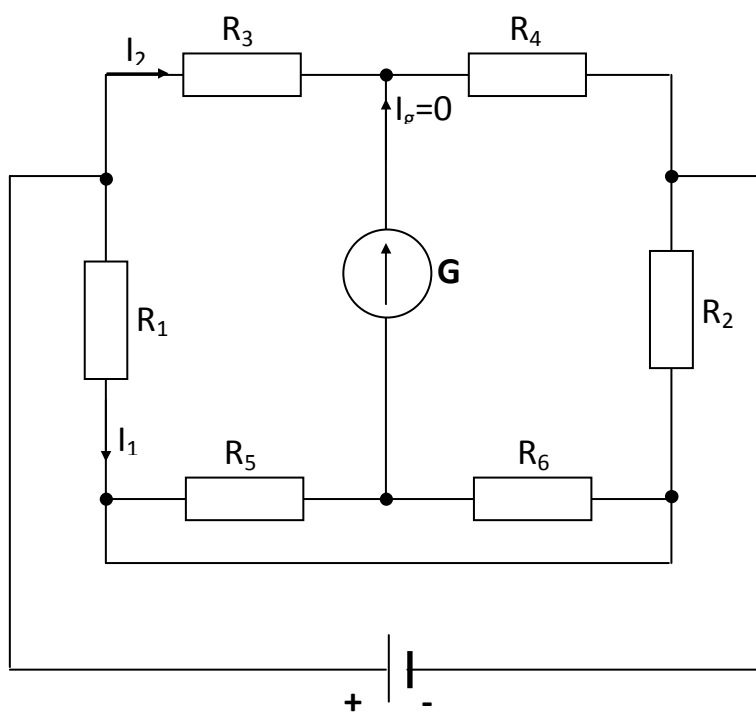
Błąd ten można zmniejszyć przez zastosowanie amperomierza o jak najmniejszej rezystancji wewnętrznej.

4. Pomiar metodą mostkową.

Mostek Wheatstone'a służy do pomiarów dużych rezystancji, powyżej 1Ω

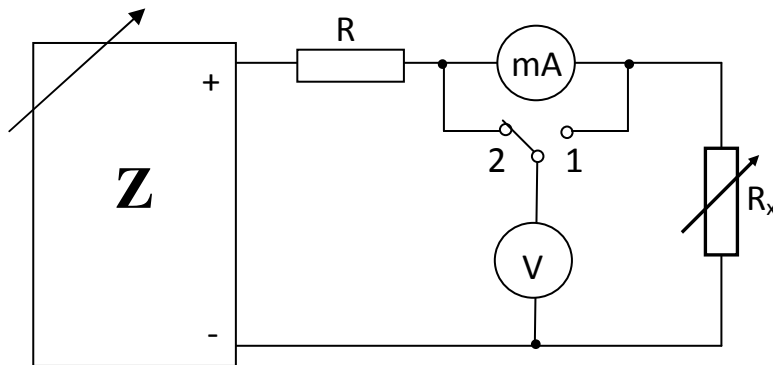
Mostek Thomsone'a służy do pomiaru małych rezystancji, poniżej 1Ω

Przebieg ćwiczenia:

1. Pomiary rezystancji metodą techniczną.

Zmontować układ pomiarowy według schematu:

Położenie 1 – układ dokładnie mierzonego napięcia

Położenie 2 – układ dokładnie mierzonego prądu

R jest to rezystor suwakowy (np. 50Ω), włączany w celu zabezpieczenia obwodu.

Z danych na podziałkach przyrządów należy odczytać (bądź wyliczyć) wartość rezystancji wewnętrznej R_A i R_V oraz obliczyć wartość rezystancji granicznej R_{gr} układu.

Przeprowadzić pomiary dla kilku wartości rezystancji R_x umożliwiających spełnienie warunków $R_x < R_{gr}$ i $R_x > R_{gr}$. Dokonać analizy błędów pomiaru w zależności od rezystancji mierników i odbiorników.

Wyniki pomiarów zapisać w tabelkach:

1). $R_x < R_{gr}$

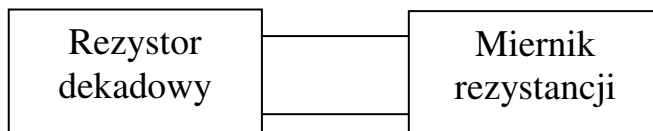
$R_A = \dots\dots\dots \Omega$		Przełącznik P w położeniu 1			Przełącznik P w położeniu 2		
$R_V = \dots\dots\dots \Omega$							
$R_{gr} = \dots\dots\dots \Omega$							
U	V						
I	A						
R_x	Ω						
δ_R	%						

2). $R_x > R_{gr}$

$R_A = \dots\dots\dots \Omega$		Przełącznik P w położeniu 1			Przełącznik P w położeniu 2		
$R_V = \dots\dots\dots \Omega$							
$R_{gr} = \dots\dots\dots \Omega$							
U	V						
I	A						
R_x	Ω						
δ_R	%						

2. Pomiary rezystancji metodą bezpośrednią.

Pomiaru bezpośredniego dokonuje się poprzez bezpośrednie połączenie rezystora z miernikiem oporu elektrycznego.

a). Wykonać pomiar rezystancji rezystora dekadowego:

- a. omomierzem cyfrowym w mierniku uniwersalnym
- b. mostkiem RLC

Wyniki pomiarów zapisać w poniższej tabelce i porównać je z wynikami uzyskanymi w punkcie 1.

Rodzaj przyrządu pomiarowego		R_p	R_m	Δ_R	δ_R
		Ω	Ω	Ω	%
Miernik cyfrowy	1)				
	1)				
	2)				
	2)				
Mostek RLC	1)				
	1)				
	2)				
	2)				

R_p – rezystancja poprawna; wartość rezystancji z punktu 1

R_m – rezystancja mierzona; wartość rezystancji zmierzonej miernikiem

b). Wykonać pomiar rezystancji rezystora dekadowego:

- a. mostkiem Thomsone'a
- b. mostkiem Wheatstone'a

Rodzaj przyrządu pomiarowego	R_p	R_m	Δ_R	δ_R
	Ω	Ω	Ω	%
Mostek Thomsone'a				
Mostek Wheatstone'a				

R_p – rezystancja poprawna; wartość rezystancji z opornicy dekadowej

R_m – rezystancja mierzona; wartość rezystancji zmierzonej miernikiem

Błędy wyznacza się na podstawie wzorów:

$$\Delta_R = R_m - R_p \qquad \delta_R = \frac{\Delta_R}{R_p} \cdot 100\%$$